

Prioriteiten per provincie – Uitvraag Katapult Nationaal Groeifonds

1. Provincie Noord-Holland

Binnen de provincie Noord-Holland is er prioriteit gegeven aan de volgende thema's:

1. Technologisering, digitalisering en verduurzaming van de agrifood en tuinbouw in Noord Holland
2. Verduurzaming voor de maak- en onderhoudsketen in de transitie van de havens en havengebieden
3. Vergroten van de economische impact van de klimaattransitie in de MRA

2. Provincie Flevoland

Binnen de provincie Flevoland is er prioriteit gegeven aan de volgende thema's:

1. Verduurzaming, robotisering en digitalisering van de landbouw

Landbouw en veeteelt staan onder druk door o.a. de klimaatopgave en het reduceren van de uitstoot van stikstof. Dat betekent dat nagedacht moet worden over andere manieren van het bedrijven van landbouw en veeteelt en andere verdienmodellen. Daarbij spelen verduurzaming, robotisering en digitalisering een belangrijke rol. Bij deze veranderingen is het ook van belang dat onderwijs (opleidingen) en de (toekomstige) vraag naar personeel goed op elkaar aan te laten sluiten en dat ook het huidige personeel scholingsmogelijkheden geboden worden (Leven Lang Ontwikkelen).

2 Circulaire transitie van het bedrijfsleven en de gebouwde omgeving

Flevoland heeft de ambitie om de meest circulaire provincie te worden. Daarnaast wordt er ook naar Flevoland gekeken als het gaat om de bouwopgave. Vandaar dat we circulariteit onderdeel proberen te maken van het onderwijscurriculum (uiteindelijk moet dit van po tot wo onderdeel van het curriculum worden) en onderzoeken welke banen binnen circulariteit nodig zijn/gaan ontstaan. Met het bedrijfsleven wordt gewerkt aan het realiseren van circulaire bedrijfsprocessen, waarbij er veel aandacht is voor circulair bouwen. Met name met het oog op het aanhaken en bedienen van mkb binnen de circulaire transitie is een extra boost nodig.

3. Provincie Zuid-Holland

Binnen de provincie Zuid-Holland is er prioriteit gegeven aan de volgende thema's:

1. Energietransitie in de gebouwde omgeving
2. Digitalisering van de Tuinbouw
3. Terugdringen tekort ICT'ers voor het mkb

4. Provincie Zeeland

Binnen de provincie Zeeland is er prioriteit gegeven aan het volgende thema:

Klimaattransitie in de Delta rondom water, voedsel en energie

Gericht op het verbinden en versterken van de samenwerking van ondernemers met onderwijs- en kennisinstellingen van MBO, HBO, WO en de bijbehorende living labs.

5. Provincie Utrecht

1. Gezonde leefomgeving: initiatieven gericht op energietransitie, circulaire economie, duurzame mobiliteit, fysieke leefomgeving en klimaatadaptatie.

2. Gezonde mens: initiatieven gericht op de toepassing van digitalisering en technologisering in de zorg en welzijn bij preventie, sociale innovatie, voeding, gezondheid en life sciences.

6. Noord-Nederland

Aangezien wij willen komen tot de 15 meest impactrijke initiatieven zijn de provincies gevraagd om regionale prioriteiten aan te reiken waarop de uitdagingen liggen en impact op gecreëerd moet worden.

Noord-Nederland richt zich met de RIS3 op het creëren van een open en creatief klimaat waar vanuit bestaande sterkten nieuwe ontwikkelkansen en slimme specialisaties ontstaan, die bijdragen aan de brede welvaart van de regio. Bij dit open en dynamische klimaat staan drie begrippen centraal: verbinden, vernieuwen en experimenteren. Dit impliceert dat het niet zozeer de overheid is die de oplossing biedt, maar dat de oplossing ligt in de onderlinge interactie tussen partijen: het elkaar inspireren, het van elkaar leren en het samen experimenteren. Maatschappelijke vraagstukken ('Transities') geven hierbij richting (veel explicieter dan voorheen). Door de link met maatschappelijke vraagstukken te leggen, creëren we urgentie, stimuleren we betrokkenheid en wekken we energie op: om partijen uit te dagen bij te dragen én te profiteren van de economische mogelijkheden die de Transities bieden.

Met de RIS 3 als vertrekpunt willen zij in het kader van de voorliggende groeifonds aanvraag prioriteit geven aan de volgende thema's:

- **Transitie naar een circulaire en digitale industrie (circulair, smart en connected)**

In dit thema gaat het om het verdiepen en verbreden van bestaande PPS-en op het gebied van verduurzaming en digitalisering in Noord Nederland (zoals HTSM). De nadruk ligt op innovatie en productontwikkeling bij de (kleinere) mkb bedrijven in de maakindustrie en de daarvoor noodzakelijke verdere ontwikkeling van een passend onderwijsaanbod (mbo, vmbo en waar relevant ook hbo en wo) / samenwerking in de regio (netwerken van bedrijven). Denk bijvoorbeeld ook aan het doorontwikkelen van innovaties voor het vervangen van op fossiele brandstoffen gebaseerd materiaal (plastic bijvoorbeeld) en de slimme uitrol voor de energietransitie (decarbonisering).

- **Groene transitie rond watertechnologie, chemie en food**

In dit thema gaat het om het ontwikkelen en breder toepassen van vernieuwende technologieën in de procesindustrie. De nadruk ligt hier op integrale/cross-sectorale samenwerking in de sectoren water(technologie), chemie en food. Waarbij de focus ligt op innovatie, productontwikkeling bij de (kleinere) mkb bedrijven en de ontwikkeling van een passend onderwijsaanbod / samenwerking in de regio (mbo, vmbo en waar relevant ook hbo / wo). Het doel is om de deelnemende bedrijven en onderwijsinstellingen de mogelijkheid te geven om nieuwe ideeën en producten op een toegankelijke manier te testen, door te ontwikkelen en op te schalen.

- **Digitalisering, technologisering healthy ageing**

Uitgangspunt voor deze categorie is dat mkb bedrijven en onderwijs elkaar door samenwerking versterken en zo bijdragen aan het innoverend vermogen van de regio. We willen de doorontwikkeling van digitaliseringsconcepten in de meest brede zin een extra impuls geven. Een belangrijk aandachtspunt is de RIS3 Transitie 'Van zorg naar (duurzame) gezondheid'. We zoeken projecten die een coherent geheel aan activiteiten presenteren zoals E-health projecten, digitalisering van bedrijfsprocessen en technische processen in het MKB. Het doorontwikkeling van fieldlabs (proefomgevingen waar producten en innovaties ontwikkeld, getest, gedemonstreerd en gevalideerd worden).

7. Provincie Noord-Brabant

Binnen de provincie Noord-Brabant is er prioriteit gegeven aan de volgende thema's:

1. Een Brabantse impuls op digitalisering

Het gebruik van digitale communicatiemethoden stijgt explosief. Ook bedrijven ervaren dat investeringen in digitale systemen en digitale technieken, zoals virtual reality, veel voordelen opleveren. In het Bestuursakkoord hebben we de versnelling van het gebruik van data als prioritair aangemerkt. We willen nog meer een digitale provincie worden. Deze impuls vraagt om meer data-verbondenheid, nieuwe bedrijvigheid en de ontwikkeling van digitale vaardigheden. Het MKB speelt daarin een belangrijke rol en de maakindustrie is in Brabant daarbij cruciale. De vraagstukken rondom digitalisering en data vragen om nieuwe oplossingen, maar ook om medewerkers met de juiste vaardigheden. De technologie gaat snel en werknemers moeten zich blijven ontwikkelen om hiermee om te kunnen gaan. Om de digitaliseringstransitie te doen slagen moet er daarom meer ingezet worden op een leven lang ontwikkelen (LLO). Ook zullen innovatieprojecten een LLO-component moeten hebben. Dit alles vraagt om kennisinstellingen, bedrijven en overheden die hun krachten bundelen en met en van elkaar leren, werken en innoveren.

2. Duurzaamheid en Circulariteit

Om de klimaatdoelstellingen van Parijs te halen, hebben we stevige stappen te zetten in de energietransitie en het zorgvuldiger omgaan met onze leefomgeving en onze natuurlijke hulpbronnen. Dat stelt eisen aan de wijze waarop we consumeren, produceren en

verwerken. We kunnen en zullen slimmer moeten omgaan met onze grondstoffen (sluitende kringlopen maken, productieketens heroverwegen) en kunnen onze innovatiekracht hierbij benutten. Daarvoor zijn nieuwe technologieën nodig. MKB ondernemers spelen daarin een belangrijke rol. Ook zijn er voldoende mensen nodig met de juiste kennis en vaardigheden om deze transitie mogelijk te maken. Dat vraagt om werknemers die klaar zijn voor de energiewereld van de toekomst. Om- en bijscholing zijn daarin belangrijke factoren in de transitie naar een duurzame economie. Een actueel onderwijsaanbod en inzet op LLO is daarbij van belang. Om de energietransitie te versnellen, moeten bedrijven, kennisinstellingen en overheden meer en beter samenwerken. Leren, werken, innoveren en onderzoeken dienen aan elkaar verbonden te worden. Door continu kennis te ontwikkelen, delen en innovatieve oplossingen te zoeken, kan sneller impact gemaakt worden in de realisatie van de energietransitie.

8. Provincie Overijssel

Binnen de provincie Overijssel is er prioriteit gegeven aan de volgende thema's:

1. **Smart Industry - focus op stimuleren circulair denken en doen in bedrijven en energietransitie.**

De verregaande digitalisering, AI en robotisering etc. bieden vele kansen. Binnen het thema Smart Industry ligt de uitdaging op het ontwikkelen van slimme, nieuwe strategieën doormiddel van de inzet van technologische mogelijkheden. De focus hierbij ligt op de transitie rondom circulariteit en nieuwe energie. Hierbij ligt er een duidelijke verbinding tussen de transitie en de (om- en bij-)scholingsbehoefte van het MKB wat aansluit bij deze ontwikkelingen. Om tot nieuwe innovaties en strategieën te komen is het essentieel dat kennisinstellingen, bedrijven en overheden hierop nog intensiever samenwerken. Hierbij is ook een belangrijk component het meekrijgen en meenemen van werknemers, bijvoorbeeld door in het verlengde van de innovaties en strategieën te komen tot een LLO aanbod / invulling om zo toekomstgericht te blijven.

2 **Digitalisering breed MKB & Cybersecurity - focus op stimuleren en activeren grote groep MKB ondernemers (peloton) om met digitalisering, digitale veiligheid en digitale vaardigheden aan de slag te gaan.** (samen met de provincie Gelderland)

Digitalisering is een middel om onze economie krachtig en wendbaar te houden en grote maatschappelijke uitdagingen, zoals klimaat, energie en zorg aan te pakken. De digitaliseringstransitie raakt en biedt kansen voor alle

sectoren en doelgroepen, maar deze vraagt ook veel van werkgevers en werknemers. Binnen dit thema ligt de focus op het stimuleren en activeren van mkb ondernemers om digitaliseringsstappen te ondernemen. Daarbij is het van belang dat de digitaliseringstransitie op een digitaal veilige manier gebeurt waarbij digitale veiligheid als integraal onderwerp wordt meegenomen op dit thema. De vraagstukken rondom digitalisering en veiligheid vragen om nieuwe oplossingen, maar ook om medewerkers met de juiste vaardigheden. De technologie gaat snel en werknemers moeten zich blijven ontwikkelen om hiermee om te kunnen gaan. Toch zien we met name in Oost-Nederland dat

er een tekort ontstaat aan goed gekwalificeerd personeel en dat dit een drempel is voor de innovatiekracht van het regionale bedrijfsleven. Om de digitaliseringstransitie te doen slagen moet er daarom meer ingezet worden op een leven lang ontwikkelen (LLO). Ook zullen innovatieprojecten een LLO-component moeten hebben. Dit alles vraagt om kennisinstellingen, bedrijven en overheden die hun krachten bundelen en met en van elkaar leren, werken en innoveren.

9. Provincie Gelderland

Binnen de provincie Gelderland is er prioriteit gegeven aan de volgende thema's:

1. **Energietransitie en opgave gebouwde omgeving (provincie Gelderland)**

Op energiegebied moeten we de transitie maken naar een duurzaam elektriciteitssysteem en een gebouwde omgeving die steeds minder aardgas gebruikt en steeds meer energie opwekt. Ons streven is dat Gelderland in 2050 volledig klimaatneutraal is. Daarvoor zijn nieuwe technologieën nodig. MKB ondernemers spelen daarin een belangrijke rol. Ook zijn er voldoende mensen nodig met de juiste kennis en vaardigheden. Dat vraagt om een grotere instroom van professionals, maar ook om professionals die klaar zijn voor de energiewereld van de toekomst. Arbeidsmarkt en scholing zijn daarom belangrijke factoren in de transitie naar een duurzame economie. Een actueel onderwijsaanbod en inzet op LLO is daarbij van belang. Om de energietransitie te versnellen, moeten bedrijven, kennisinstellingen en overheden meer en beter samenwerken. Leren, werken, innoveren en onderzoeken dienen aan elkaar verbonden te worden. Door continu kennis te ontwikkelen, delen en innovatieve oplossingen te zoeken, kan sneller impact gemaakt worden in de realisatie van de energietransitie.

2. **Digitalisering breed MKB & Cybersecurity: focus op stimuleren en activeren grote groep MKB ondernemers (peloton) om met digitalisering, digitale veiligheid en digitale vaardigheden aan de slag te gaan (provincies Gelderland en Overijssel)**

Digitalisering is een middel om onze economie krachtig en wendbaar te houden en grote maatschappelijke uitdagingen, zoals klimaat, energie en zorg aan te pakken. De digitaliseringstransitie raakt en biedt kansen voor alle sectoren en doelgroepen, maar deze vraagt ook veel van werkgevers en werknemers. Binnen dit thema ligt de focus op het stimuleren en activeren van mkb ondernemers om digitaliseringsstappen te ondernemen. Daarbij is het van belang dat de digitaliseringstransitie op een digitaal veilige manier gebeurt waarbij digitale veiligheid als integraal onderwerp wordt meegenomen op dit thema. De vraagstukken rondom digitalisering en veiligheid vragen om nieuwe oplossingen, maar ook om medewerkers met de juiste vaardigheden. De technologie gaat snel en werknemers moeten zich blijven ontwikkelen om hiermee om te kunnen gaan. Toch zien we met name in Oost-Nederland dat er een tekort ontstaat aan goed gekwalificeerd personeel en dat dit een drempel is voor de innovatiekracht van het regionale bedrijfsleven. Om de digitaliseringstransitie te doen slagen moet er daarom meer ingezet worden op een leven lang ontwikkelen (LLO). Ook zullen innovatieprojecten een LLO-component moeten hebben. Dit alles vraagt om kennisinstellingen, bedrijven en overheden die hun krachten bundelen en met en van elkaar leren, werken en innoveren.

10. Provincie Limburg

Binnen de Provincie Limburg zijn de vijf transitieopgaven op gebied van energie, circulaire economie, voeding, gezondheid en digitalisering vertaald naar de brede missies Limburg maakt energiek en Limburg maakt gezond. Met als belangrijke randvoorwaarde duurzame logistiek én supply chains in de maak, agro en chemie is daarbinnen:

1. Circulaire transitie van materialen en grondstoffen specifiek voor de maakindustrie

(inclusief slimme productie en supply chain) met onder andere toepassingen in onder andere de gebouwde omgeving, installatie- en energietechniek, en met inzet van artificiële intelligentie en dataficering/digitalisering.

2. Gezonde voeding, waarbij gaat bijvoorbeeld het om efficiënte teelttechnieken, het terugdringen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de toepassing van teeltondersteunende data en digitalisering binnen de agrarische sector vanuit consument gedreven gezonde oplossingen.